

การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อ
การดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1*

THE MODEL OF MANAGEMENT ACCORDING TO THE EDUCATION
CRITERIA FOR PERFORMANCE EXCELLENCE IN SMALL SIZE SCHOOLS
UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL
OFFICE SERVICE AREA 1

รัตนาภรณ์ นະชาว

Rattanaporn Nakhao

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์

Werayut Chatakan

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajaphat University, Thailand

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

Werawat Uthairat

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

Eastern Asia University, Thailand

E-mail: rattanaporn3004@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก และระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็น

* Received 5 July 2019; Revised 18 September 2019; Accepted 20 September 2019

เลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง แบบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

2. รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 7 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 4 หลักการพื้นฐานการบริหาร ค่านิยมหลักและแนวคิด ส่วนที่ 5 โครงร่างโรงเรียน ส่วนที่ 6 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ 7 ด้าน ประกอบด้วย การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การมุ่งเน้นกระบวนการ และผลลัพธ์ และส่วนที่ 7 กลไกสำคัญสู่ความสำเร็จ

3. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทุกส่วน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา, การดำเนินการที่เป็นเลิศ

Abstract

The objectives of the research were 1) To study the current conditions and management developing requirements along to the education criteria for performance excellence in small size schools 2) To analyze and synthesize the model of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools and 3) To examine the model of management according to the education criteria for performance excellence in small size

schools. This research used the mixed research methodology and was divided to 3 phases. The 1st phase, was to current conditions and requirements of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools. The 2nd phase was to analyze and synthesize the model of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools and the 3rd phase was to examination the model of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools. The research instruments were documentary Analysis, questionnaire, non – structured Interviews, connoisseurship and focus group discussion. The statistics utilized in the data analysis were documentary Analysis, frequency, mean, percentage and standard deviation.

Research findings revealed that:

1. The current conditions and requirements of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools under the nakhon si thammarat primary educational office service area 1 were showed in high level the mean score was 4.13 and the requirements of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools under the nakhon si thammarat primary educational office service area 1 were showed in most level the mean score was 4.57.

2. The model of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools under the nakhon si thammarat primary educational office service area 1 consisted of seven aspects -- model title, principles and reason ,the objectives, management principles and core value and concepts, school profile, actuation approach to excellence. The criterias for performance excellence in small size school consisted of seven aspects were 1) leadership 2) strategic planning 3) student and stakeholder focus 4) measurement analysis and knowledge management 5) teacher and workforce focus 6) process focus and results and 7) the key to success.

3. The result from the examination the model of management according to the education criteria for performance excellence in small size schools under the nakhon si thammarat primary educational office service area 1 found that

this model was accuracy, propriety, feasibility and utility to the develop in every part to quality of education.

Keywords: Educational Quality Management, Excellence

บทนำ

ในปัจจุบันองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมคนให้รองรับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับบริบทในอนาคต เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมที่เกิดจากประสบการณ์ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การ สั่งสอน ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัย การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กระบวนการคิดและสร้างสรรค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการอย่างรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา

การพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียมนานาชาติจำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของประเทศให้ทันสมัย มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของสังคมและเป็นสากล สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมว่า สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามที่สังคมคาดหวังไว้ คุณภาพการศึกษาเป็นมุมมองที่สำคัญยิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดแก่ผู้เรียนเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา การนำการบริหารจัดการคุณภาพมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารภาครัฐและเอกชนทั้งเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ของการพัฒนา เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศในทุก ๆ ด้าน แนวคิดในการบริหารจัดการคุณภาพ จึงควรนำมาใช้เพื่อสร้างคุณภาพการศึกษาขององค์กรทางการศึกษาในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับยุทธศาสตร์การบริหารงานให้มีความโดดเด่นเหนือคู่แข่งโดยสิ้นเชิง (ธนิก คุณเมธิกุล, 2552)

ความเป็นเลิศ (Excellence) หรือ ผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ เป็นแนวทางการจัดการผลการดำเนินการของสถาบันการศึกษาแบบบูรณาการ ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในด้านการเพิ่มคุณค่าให้กับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนความสำเร็จอย่างต่อเนื่องของสถาบัน การปรับปรุงประสิทธิผลและขีดความสามารถโดยรวมของสถาบัน และการเรียนรู้ของสถาบันและของแต่ละผู้คนในองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) ความเป็นเลิศ เกิดจากการวางแนวทางที่ดี การนำสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิผล การเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นเลิศ ความเป็นเลิศเกิดจากการบูรณาการของกระบวนการและตัววัดสู่เป้าหมายรวมของโรงเรียน และความเป็นเลิศเกิดจากความพยายามพัฒนาและปรับปรุง

อย่างต่อเนื่อง จนเป็นวัฒนธรรมองค์กร เพื่อมุ่งสร้างคุณค่าสูงสุด แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2559) ดังนั้นการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ จึงเป็นกระบวนการในการดำเนินการที่มีการวางแผนที่ดี ปรับปรุงผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีคุณภาพสูงสุด ยอดเยี่ยม ควรค่าแก่การยกย่อง และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นได้ ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กต้องปรับระบบภายในให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่ผลผลิตคือ นักเรียนมีคุณภาพ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งทุกกระบวนการของการดำเนินงาน ผู้บริหารจะเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน จึงสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ สามารถสร้างศักยภาพในการแข่งขัน ความอยู่รอด เติบโตได้อย่างมีคุณภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก นอกจากนี้ก็ยังสามารถเป็นแบบอย่างและการแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้วย

ประเทศที่พัฒนาแล้วในหลายประเทศได้มีการนำระบบคุณภาพการบริหารจัดการมาใช้ ทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องและเป็นเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ที่ได้รับการพัฒนาจากรางวัลของ Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเริ่มใช้ในปี ค.ศ. 1987 ในองค์กรอุตสาหกรรมที่ต้องการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน ต่อมาประเทศพัฒนาแล้วทั่วโลกได้นำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเกิดผลสำเร็จตามลำดับ สำหรับประเทศไทยได้นำมาใช้ เรียกว่า รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) โดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ภายใต้การบริหารจัดการของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือ เผยแพร่ สนับสนุน และผลักดันให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคผลผลิต การบริการและทางด้านการศึกษา นำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (TQA) ไปพัฒนาศักยภาพระบบการบริหารจัดการให้สู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (ศิริวัฒน์ นิจนตร, 2557)

ต่อมาวงการศึกษานำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX) ซึ่งเป็นลูกข่ายของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน (ศิริวัฒน์ นิจนตร, 2557) ซึ่งเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศช่วยในการสร้างพลังให้บรรลุเป้าหมาย ปรับปรุงผลการดำเนินการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นผลลัพธ์ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยตระหนักถึงความแตกต่างในด้าน

พันธกิจ บทบาท และหลักสูตรต่าง ๆ สนับสนุนมุมมองเชิงระบบเพื่อให้เป้าประสงค์สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบด้วย โครงร่างองค์กร แนวทางสำคัญ 7 ด้าน ได้แก่ การนำองค์การ กลยุทธ์ ลูกค้ำ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ บุคลากร ระบบปฏิบัติการ และผลลัพธ์ โดยอาศัยค่านิยมหลักและแนวคิด 11 ข้อ ประกอบด้วย มุมมองเชิงระบบ การนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์ ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้เรียน การให้ความสำคัญกับคน การเรียนรู้ระดับสถาบันและความคล่องตัว การมุ่งเน้นความสำเร็จ การจัดการเพื่อนวัตกรรม การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง ความรับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมและความโปร่งใส และการส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558)

เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2559 จำนวน 4 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ให้แก่ประชากรวัยเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ 4 อำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอพระพรหม อำเภอลานสกา และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปีการศึกษา 2559 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 112 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 65 โรงเรียน (ร้อยละ 58.04) และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากการสรุปผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามระหว่างปี 2554 - 2558 โดยภาพรวมผ่านการรับรองจำนวน 77 โรงเรียน (ร้อยละ 60.63) ไม่ผ่านการรับรอง จำนวน 50 โรงเรียน (ร้อยละ 39.37) ถ้าพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนขนาดเล็กไม่ผ่านการรับรองจำนวน 36 โรงเรียน (ร้อยละ 72.00) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1, 2558) และผลจากการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ปีการศึกษา 2557 - 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.95 ในขณะที่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลดลง ร้อยละ 0.17 แสดงให้เห็นว่าผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ยังไม่บรรลุตามจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน สอนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถยุบรวม ยุบเลิก หรือล้มเลิกได้ ใช้เป็นรูปแบบในการศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้การปรับใช้ในการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเทียบเท่าสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Methods) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย (Documentary Analysis) การศึกษากรณีศึกษา (Case Study) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ดำเนินการโดยการศึกษาดูงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำสร้างแบบสอบถาม และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากกรณีศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 3 แห่ง

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการนำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นของรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการ ที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และ 2) การสนทนากลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินการวิจัยนี้ใช้แนวคิดตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ เป็นรูปแบบเชิงพรรณนาภาษา (Semantic Model) มีขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 1) ค่านิยมและแนวคิดหลักขององค์กร 2) โครงร่างองค์กร 3) การนำองค์กร 4) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 5) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 7) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร 8) การมุ่งเน้นกระบวนการ และ 9) ผลลัพธ์ (ชิรวัดน์ นิจนตร, 2557)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 130 คน จาก 65 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 112 คน จาก 56 โรงเรียน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามของเครซี่ และมอร์แกน (Krejcie. R.V. and Morgan, D.W.) (พิชิต ฤทธิ์จรรุญ, 2554) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วยการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็กในแต่ละอำเภอ และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียน ขนาดเล็กทั้งหมดในแต่ละอำเภอ โดยเลือกจากโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอกรอบสามก่อน ถ้าหากยังไม่เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างก็จะใช้โรงเรียนทั่วไปที่ไม่ผ่านการประเมินภายนอกสามด้วย ประกอบด้วย อำเภอเมือง ประชากร 74 คน กลุ่มตัวอย่าง 64 คน (32 โรงเรียน) อำเภอลานสกา ประชากร 18 คน กลุ่มตัวอย่าง 16 คน (8 โรงเรียน) อำเภอพระพรหม

ประชากร 16 คน กลุ่มตัวอย่าง 14 คน (7 โรงเรียน) และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประชากร 22 คน กลุ่มตัวอย่าง 18 คน (9 โรงเรียน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แบบสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอแบบพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86 แล้วนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษากรณีศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นคำถามที่ใช้ ผู้วิจัยศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน

ข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ นำมาสังเคราะห์เป็นข้อคำถาม จำนวน 19 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นแบบสรุปข้อมูล ข้อค้นพบสำคัญที่ได้จากการศึกษากรณีศึกษา และนำเสนอแบบพรรณนา/บรรยาย

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัย และข้อมูลในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นของรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นรูปแบบเชิงพรรณนาภาษา (Semantic Model) ซึ่งเป็นการนำเสนอรูปแบบที่ใช้วิธีการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่พัฒนาขึ้น ด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด

องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์ และรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน ตามแนวคิดของ คีฟส์ (Keeves, John P., 2008) มีองค์ประกอบ 7 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 4 หลักการพื้นฐานการบริหารจัดการ และค่านิยมหลักและแนวคิด ส่วนที่ 5 โครงร่างโรงเรียน และ ส่วนที่ 5 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ และ ส่วนที่ 7 กลไกสำคัญสู่ความสำเร็จ

ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการ ที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้ตัวบุคคลของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เป็นเครื่องมือตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับ ความถูกต้อง และความเหมาะสม ของรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่มจากผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 13 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แบบการสนทนากลุ่มให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำไปพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพต่อไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D = 0.48) โดยด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ การนำองค์กร ($\bar{X} = 4.23$) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.07$) การวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.03$) ผลลัพธ์ ($\bar{X} = 3.77$) การมุ่งเน้นกระบวนการ ($\bar{X} = 3.76$) และการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D = 0.45) โดยความต้องการทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตามลำดับดังนี้ การวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.63$) ผลลัพธ์ ($\bar{X} = 4.58$) การนำองค์กร ($\bar{X} = 4.57$) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.57$) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.56$) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.55$) และการมุ่งเน้นกระบวนการ ($\bar{X} = 4.55$)

2. ผลการศึกษากรณีศึกษา โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ รวม 6 คน มีผลจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการ ที่เป็นเลิศ ประกอบด้วย การนำองค์กร การวางแผน การให้บริการ การจัดการความรู้ การพัฒนาบุคลากร การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และผลลัพธ์การดำเนินงาน

2.2 หลักการของการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ประกอบด้วย มีวัฒนธรรมขององค์กรที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม บุคลากรในโรงเรียนมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจน จัดการศึกษาด้วยหลักคุณธรรมนำคุณภาพ หลักการบูรณาการ หลักการประเมินตนเอง และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.3 แนวคิดและค่านิยมหลักของการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การบริหารเชิงระบบ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ สร้างเสริมแรงจูงใจให้กับบุคลากร การศึกษาเทียบเคียง (Benchmark) และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.4 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาครูผู้สอนมืออาชีพ และด้านการประกันคุณภาพภายใน

2.5 โครงสร้างองค์กรในการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่ายงาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

2.6 แผนงานหรือโครงการที่ดำเนินการสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยโครงการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศและระบบการบริหารจัดการ โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โครงการประกันคุณภาพภายใน โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการส่งเสริมการคิดบ้านักวิทยาศาสตร์ โครงการรณรงค์การอ่านโครงการคุณธรรมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน

3. รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ : รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก (The Model of Management According to the Education Criteria for Performance Excellence In Small Size Schools : EdPEX_SS Model)

ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล ประกอบด้วย 1) เป้าหมายของการจัดการศึกษา 2) บริบทและสภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก 3) บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 4) ความสำคัญและแนวทางการดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการ ชิดความสามารถ และบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ 2) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทั้งในระดับโรงเรียนและบุคคล และพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และ 3) เพื่อให้การจัดการศึกษามีการปรับปรุงอยู่เสมอ เป็นประโยชน์กับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลต่อคุณภาพและความสำเร็จในปัจจุบัน และอนาคต

ส่วนที่ 4 หลักการพื้นฐานการบริหาร ค่านิยมหลักและแนวคิด

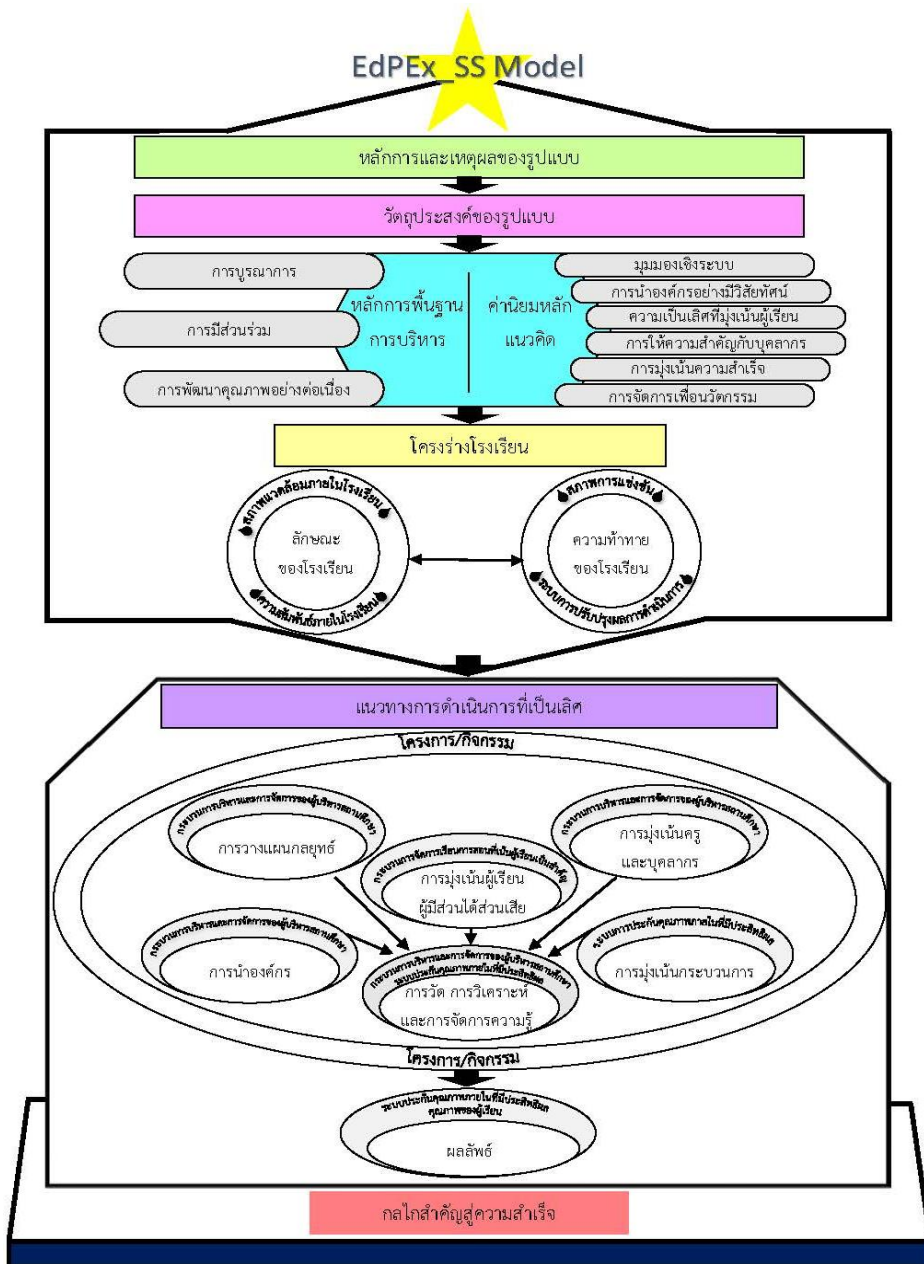
1. หลักการพื้นฐานการบริหาร ประกอบด้วย การบูรณาการ การมีส่วนร่วม และการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ค่านิยมหลักและแนวคิด ประกอบด้วย มุมมองเชิงระบบ การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้เรียน การให้ความสำคัญกับบุคลากร การมุ่งเน้นความสำเร็จ และการจัดการเพื่อนวัตกรรม

ส่วนที่ 5 โครงสร้างโรงเรียน ประกอบด้วย ลักษณะของโรงเรียน และความท้าทายของโรงเรียน

ส่วนที่ 6 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ ตามองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การมุ่งเน้นกระบวนการ และผลลัพธ์

ส่วนที่ 7 กลไกสำคัญสู่ความสำเร็จ โดยใช้กลยุทธ์ Success ประกอบด้วย S : Study to EdPEX, U : Unity to EdPEX, C : Concept to EdPEX, C : Connect to Quality Assurance, E : Excellence, S : School Structure และ S : Senior Leaders

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

จากภาพ 1 รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 7 ส่วน ซึ่งในส่วนที่ 6 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ ตามองค์ประกอบ 7 ด้าน อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. การนำองค์กร (Leadership) มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้อง ส่งเสริม สนับสนุนด้านการนำองค์กร เช่น โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โครงการธรรมาภิบาลในโรงเรียน เป็นต้น

2. การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โครงการหรือ กิจกรรมที่สอดคล้อง ส่งเสริม สนับสนุนด้านการวางแผนกลยุทธ์ เช่น โครงการแผนพัฒนา คุณภาพศึกษานำพาสู่ความเป็นเลิศ โครงการ Best Practice เป็นต้น

3. การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder Focus) มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้อง ส่งเสริม สนับสนุนด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น โครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ โครงการความรู้คือพลัง โครงการเด็กยุคใหม่ หัวใจ 4.0 โครงการเยาวชนคนดีศรีโรงเรียน โครงการเดินตามรอยพ่อ อย่างพอเพียง และ โครงการเครือข่ายการเรียนรู้พัฒนา เป็นต้น

4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement Analysis and Knowledge Management) มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหาร และการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้อง ส่งเสริม สนับสนุน ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เช่น โครงการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ บริหารจัดการ โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นต้น

5. การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (Teacher and Staff Focus) มี ความสัมพันธ์ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

โครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้อง ส่งเสริม สนับสนุนด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพครูสู่ศตวรรษที่ 21 โครงการต้นแบบครูดี เป็นต้น

6. การมุ่งเน้นกระบวนการ (Process Management) มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้อง ส่งเสริม สนับสนุนด้านการจัดการกระบวนการ เช่น โครงการพัฒนาภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการสถานศึกษาปลอดภัย สุขภาพอนามัย โครงการแหล่งเรียนรู้ ครูนอกห้องเรียน เป็นต้น

7. ผลลัพธ์ (Results) มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน และ มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

3. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า

3.1 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Accuracy Standard) และความเหมาะสม (Propriety Standard) ของร่างรูปแบบ พบว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 มีความถูกต้อง และเหมาะสมทุกรายการ แต่ทั้งนี้ก็มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ ทางวิชาการมากยิ่งขึ้น ดังนี้

3.1.1 การตั้งชื่อรูปแบบควรให้สอดคล้องกับงานวิจัย โดยควรเพิ่มคำว่า “การบริหารจัดการตามเกณฑ์” จึงควรเป็นชื่อ “รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก”

3.1.2 องค์ประกอบของร่างรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรเพิ่มองค์ประกอบด้านหลักการและเหตุผล เพื่อจะได้รู้ความเป็นมาของรูปแบบ และควรแยกองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการดำเนินการ กับเงื่อนไขความสำเร็จการนำรูปแบบไปใช้ โดยควรเพิ่มเป็นองค์ประกอบสุดท้าย และเปลี่ยนเป็น “กลไกสำคัญ สู่ความสำเร็จ” ดังนั้นร่างรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีองค์ประกอบ 7 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 4

หลักการพื้นฐานการบริหาร และค่านิยมหลักและแนวคิด ส่วนที่ 5 โครงร่างโรงเรียน ส่วนที่ 6 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ และ ส่วนที่ 7 กลไกสำคัญสู่ความสำเร็จ

3.1.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กว้างเกินไป ควรปรับเปลี่ยนให้แคบลง เฉพาะเจาะจงมากขึ้น และสามารถปฏิบัติได้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงให้ผู้วิจัยไปปรับใหม่ให้สามารถบรรลุได้

3.1.4 ควรตรวจสอบการใช้คำภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง/สอดคล้องการศัพท์วิชาการ

3.2 ผลจากการสนทนากลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบและยืนยันเกี่ยวกับความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) ของร่างรูปแบบ พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 13 คน (ร้อยละ 100) มีความคิดเห็นว่า ร่างรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 มีความเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน แต่ทั้งนี้ก็มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาปรับเปลี่ยนให้มีความสมบูรณ์ทางวิชาการมากยิ่งขึ้น ดังนี้

3.2.1 ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล ควรมีการสรุปให้สั้น กระชับ และมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน

3.2.2 หลักการบูรณาการ เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้นโรงเรียนหรือผู้บริหารจะต้องบูรณาการทุกเรื่องให้เป็นเรื่องเดียวกัน สามารถที่จะต่อยอด ขยายผลไปสู่เรื่องอื่น ๆ ได้

3.2.3 ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากรเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวนครูน้อย แต่หน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัด หรือชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเป็นของชุมชน จึงจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

3.2.4 ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจนในการคุณภาพ โดยขับเคลื่อนระบบตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ จัดโครงสร้างที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการทั้ง 7 ด้าน

3.2.5 การนำรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ไปใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กท่ามกลางความขาดแคลน ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำเป็นอย่างสูงในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ และผู้บริหารต้องใช้

หลักบูรณาการการประกันคุณภาพภายในเข้ากับเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ส่งผลให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการ ที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้การบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 สอดคล้องกับความคาดหวังในการพัฒนาคุณภาพคนไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2559 ทั้ง 4 มาตรฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิทแมน (Dattmann, P.E., 2004) ได้วิจัยเรื่องการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา คณาจารย์และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่มีต่อการนำเครื่องมือ MBNQA ไปใช้ในมหาวิทยาลัยวิสคอนซิล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้บริหารการศึกษามีมุมมองเชิงบวกต่อการนำเครื่องมือ MBNQA ไปใช้คือ เป็นศูนย์กลางของความเป็นเลิศ เป็นความภาคภูมิใจของสมาชิกที่ร่วมดำเนินการ เป็นภาพลักษณ์เชิงบวก เป็นเส้นทางไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการสื่อสารกันมากขึ้น

2. รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 7 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 4 หลักการพื้นฐานการบริหาร ค่านิยมหลักและแนวคิด ส่วนที่ 5 โครงร่างโรงเรียน ส่วนที่ 6 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ ตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การมุ่งเน้นกระบวนการ และผลลัพธ์ และ

ส่วนที่ 7 กลไกสำคัญสู่ความสำเร็จ ซึ่งเป็นรูปแบบเชิงพรรณนาภาษา (Semantic Model) ประกอบด้วยการนำเสนอด้วยแผนภูมิ รูปภาพ และอธิบายรายละเอียดเพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คีฟส์ (Keeves, John P., 2008) ที่อธิบายไว้ว่า รูปแบบเชิงพรรณนาภาษา (Semantic Model) เป็นการนำเสนอรูปแบบที่ใช้วิธีการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่พัฒนาขึ้น ด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์ และรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น รูปแบบการสอนของ Joyce and Well

ในส่วนองค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 7 ส่วนนั้น มาจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบของนักวิจัยหลายท่าน แล้วจึงสรุปมาเป็นองค์ประกอบของงานวิจัยเรื่องนี้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมาน อัครวุฒิ ที่ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง ประกอบด้วย 7 ส่วนคือ 1) ชื่อรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการของรูปแบบ 4) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ 5) แนวการประเมินผลรูปแบบ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ และ 7) เอกสารประกอบการนำรูปแบบไปใช้ (สมาน อัครวุฒิ, 2557) และงานวิจัยของ ปรีดา พ่วงกิม ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 (Triple I TQM Model) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) แนวคิดและหลักการ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ (Interpret : I) 2) โครงสร้างการบริหารจัดการ เป็นการจัดโครงสร้างภายในสถานศึกษา (Internal structures : I) และ 3) ระบบการบริหารจัดการ เป็นการนำไปสู่การปฏิบัติ (Implementation : I) (ปรีดา พ่วงกิม, 2557) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เสนอแนะไว้ว่า องค์ประกอบของร่างรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรเพิ่มองค์ประกอบที่ 2 ด้านหลักการและเหตุผลด้วย เพื่ออธิบายให้ทราบถึงที่มา เหตุผลของการพัฒนารูปแบบในครั้งนี้ และควรแยกองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการดำเนินการ กับเงื่อนไขความสำเร็จการนำรูปแบบไปใช้ โดยควรเพิ่มเป็นองค์ประกอบที่ 7 และเปลี่ยนชื่อเป็น “กลไกสำคัญ สู่ความสำเร็จ” ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ทางวิชาการมากขึ้น

ด้านองค์ประกอบและแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การมุ่งเน้นกระบวนการ และผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยต่าง ๆ เช่น บุญยกุล หัตถถิติ ทำงานวิจัย เรื่อง การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างทีมงาน ด้านการประเมินตนเอง ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี (บุญยกุล หัตถถิติ, 2556) งานวิจัยของ กษมา ศรีสุวรรณ วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ พบว่า องค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 8 หมวด คือ 1) การขับเคลื่อนสถานศึกษา 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 7) การมุ่งเน้นความเป็นเลิศแนววิถีพุทธ และ 8) ผลลัพธ์ (กษมา ศรีสุวรรณ, 2559) และงานวิจัยของ ชิเพนโรเวอร์ (Shipengrover, J.G., 1994) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งเน้น คุณภาพทั้งองค์การกับการปรับปรุงโรงเรียนที่ได้รับรางวัล New York State Excelsior Award ผลการวิจัยพบว่า การปรับปรุงคุณภาพแบบบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การ ประกอบด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์ ภาวะผู้นำ การเสริมแรงบุคลากร และการให้ความสนใจกับผู้รับบริการ

3. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทุกส่วน ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย การศึกษากรณีศึกษา การสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ การสนทนากลุ่ม และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สอดคล้องกับขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบของงานวิจัยต่าง ๆ เช่น สมาน อัสวภูมิ ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานขนาดกลาง ดำเนินการพัฒนารูปแบบ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ และ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบ (สมาน อัสวภูมิ, 2557) งานวิจัยของ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์, 2560) และงานวิจัยของ ธวัชชัย อู่พานิช วิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวิจัย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ขั้นที่ 2 การสร้างรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ และขั้นที่ 3 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ธวัชชัย อู่พานิช, 2559)

การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบรูปแบบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ มาดัส เซอร์เวิน และสตัฟเฟิลบีม (Madaus, G. F., Scriven, M. S., & Stufflebeam, D. L. , 1983) กล่าวว่า วิธีการตรวจสอบรูปแบบด้วยวิธีการประเมินที่นิยมใช้กันมากได้แก่ การตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินซึ่ง Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ได้นำเสนอหลักการเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

สรุป

รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 7 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ : รูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก (The Model of Management

According to the Education Criteria for Performance Excellence In Small Size Schools : EdPEx_SS Model) ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 4 หลักการพื้นฐานการบริหาร ค่านิยมหลักและแนวคิด ส่วนที่ 5 โครงร่างโรงเรียน ส่วนที่ 6 แนวทางการดำเนินการที่เป็นเลิศ ตามองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การมุ่งเน้นกระบวนการ และผลลัพธ์ และ ส่วนที่ 7 กลไกสำคัญสู่ความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ควรนำผลจากการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศในการ

กำหนดนโยบายที่สำคัญ วางแผนการพัฒนาการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพได้มาตรฐาน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ควรนำผลจากการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริม พัฒนา การบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ ช่วยให้คุณภาพการจัดการศึกษาในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสูงขึ้น ตลอดจนเป็นต้นแบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การนำรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการทุกฝ่าย ควรมีแนวทางในการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

2.1 การวางแผน (Plan : P) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรมีการประชุม ปรึกษาหารือ ร่วมคิดวางแผนการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ตั้งแต่การกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการของโรงเรียน ขอบข่ายความรับผิดชอบของฝ่ายต่าง ๆ การกำหนดค่านิยมหลัก เป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจน

2.2 การปฏิบัติตามแผน (Do : D) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ตามองค์ประกอบแต่ละด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ทุกฝ่ายควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ความสัมพันธ์

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และผู้นำระดับสูง ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทุกฝ่าย จะต้องเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ

2.3 การติดตาม ตรวจสอบ (Check : C) ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ผลการดำเนินงานและนำมาวางแผนพัฒนา ปรับปรุง

2.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act : A) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องนำผลการนิเทศ ติดตาม ประเมิน มาเรียนรู้ วางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งความเป็นเลิศต้องเกิดจากการวางแผนทางที่ดี การนำสู่การปฏิบัติ อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิผล การเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็น เลิศ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการ ดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนขนาดเล็ก ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนจริง ๆ และศึกษาวิจัย ด้วย วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ประสิทธิผลของการนำรูปแบบการ บริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศใน โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น และข้อเสนอแนะสำหรับการ พัฒนาต่อไป

3.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในโรงเรียนทุกขนาด ทุกสังกัด และเปรียบเทียบรูปแบบการ บริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศในสังกัดต่าง ๆ ที่มี บริบทและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดเอกชน เป็นต้น

3.3 ควรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการบริหารจัดการตามเกณฑ์ คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) หรือรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA)

เอกสารอ้างอิง

กษมา ศรีสุวรรณ. (2559). การพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาโรงเรียนการกุศลของ วัดในพระพุทธศาสนาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ. ใน *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.

- ชิรวัดน์ นิจนตร. (2557). *การอบรมเชิงปฏิบัติการเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ 11 – 12 พฤศจิกายน 2557 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: ส่วนมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- ฉนิก คุณเมธิกุล. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการบริหารการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน. ใน *ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ธวัชชัย อู่พานิช. (2559). การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์, 27(1), 156-168.*
- บุญยกกุล หัตถกิติ. (2556). รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก. ใน *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ปรีดา พ่วงกิม. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. ใน *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: แฮ้าส์ ออฟเคอร์มิสท์.*
- สมาน อัสวภูมิ. (2557). รูปแบบการบูรณาการระบบประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง. ใน *รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2559). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2558 - 2561 สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.*

- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 28(1), 144 – 145.
- Dattmann, P.E. (2004). *Administrators, Faculty, and Staff Suooort Perception of MBNQA Educational Criteria for Implementation at University of Wisconsin Stout*. Wisconsin: University of Wisconsin Stout.
- Keeves, John P. (2008). *Educational Research, and Methodology and Measurement*. Oxford : Pergamon Press.
- Madaus, G. F., Scriven, M. S., & Stufflebeam, D. L. . (1983). *Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation*. 8 th ed. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.
- Shipengrover, J.G. (1994). *Total Quality Management to the implementations of the school improvement process in a New State award wining school district*. New York: State University of New York at Buffalo.